

رخداد مباحله پیامبر اکرم با نصاری نجران

همه تاریخ نگاران و مفسران و اهل حدیث، رخداد مباحله نصاری نجران با پیامبر اسلام (صلي الله عليه و آله و سلم) را نوشته‌اند و اتفاق نظر دارند...

همه تاریخ نگاران و مفسران و اهل حدیث، رخداد مباحله نصاری نجران با پیامبر اسلام (صلي الله عليه و آله و سلم) را نوشته‌اند و اتفاق نظر دارند که کشیشان نصارا به نبوت حضرت محمد (صلي الله عليه و آله و سلم) اقرار کردند و در برابر او، تسلیم و متعهد به پرداختن جزیه شدند. حادثه مباحله را این‌گونه نقل کرده‌اند:

چون آوازه نبوت حضرت محمد (صلي الله عليه و آله و سلم) به سرزمین نجران رسید، کشیشان نصاری نجران برای پی بردن به صحت این ادعا، سؤال‌هایی مطرح کردند و با گروهی به مدینه آمدند. اسقف‌ها پرسش‌هایی خود را باز گفتند و پاسخ کافی شنیدند، ولی از پذیرفتن حق امتناع ورزیدند و در این وقت، آیه مباحله بر پیامبر نازل شد: *فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمُ الْكَافِرِينَ (1)*؛ پس هر کس که درباره نبوت، پس از دانشی که تو را حاصل آمده است، با تو به احتجاج بنشیند، بگو: بیایید پسرانمان و پسرانتان و زنانمان و زنانتان و خودمان و خودتان را فراخوانیم و سپس مباحله کنیم و لعنت خدا را بر دروغ‌گویان قرار دهیم.

پس از پیشنهاد مباحله، نصارا به جایگاه خود بازگشتند و با همدیگر به مشورت پرداختند. سرانجام به این نتیجه رسیدند که اگر محمد (صلي الله عليه و آله و سلم) با جمیع اصحاب و جلال و شکوه سلاطین به میدان مباحله حاضر شد، او پیامبر نیست و با او مباحله می‌کنیم و اگر با تعدادی اندک از خاصان و برجستگان خانواده خود آمد، این طریق پیامبران است و در این صورت، زنهار که اقدام به مباحله کنیم.

چون فردا آفتاب برآمد، پیامبر (صلي الله عليه و آله و سلم) فرمود: میان دو درخت را تمیز کرده، عباي سیاه خود را روی آن‌ها انداختند. در این وقت، به درب منزل امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) تشریف آورد، امام حسین (علیه‌السلام) را در بغل گرفت و دست امام حسن (علیه‌السلام) را در دست گرفت و حضرت فاطمه (علیه‌السلام) را فرمود که پشت سر من راه بیا و امیرمؤمنان (علیه‌السلام) نیز پشت سر فاطمه حرکت کند. همه آمدند تا زیر عباي که میان دو درخت بود ایستادند و اهل مدینه نیز به جهت تماشای کار با پرچم‌هایی حضور یافتند. پیامبر، دستور فرمودند که کسی نزد کشیشان نصارا (سید و عاتب) برود و آنان را جهت مباحله فراخواند.

سید و عاتب آمدند و عرض کردند: یا ابا القاسم با کدام اشخاص با ما مباحله خواهی کرد؟ حضرت رسول (صلي الله عليه و آله و سلم) فرمودند با بهترین اهل زمین و گرامی‌ترین آنان نزد خداوند. پس، اشاره به اهل بیت خود یعنی علی، فاطمه، حسن و حسین (علیهم‌السلام) کرد و افزود: از جانب خدا مأمورم به همراهی اینان با شما مباحله کنم. حضرت رسول (صلي الله عليه و آله و سلم) آن‌گاه به اهل بیت فرمود: چون من دعا کردم، شما آمین بگویید.

حضرت نبی اکرم (صلي الله عليه و آله و سلم) در این وقت از باب اتمام حجّت فرمود: اگر مباحله کنید، به شکل میمون و خوک‌ها مسخ خواهید شد و این بیابان، از برای شما آتش خواهد شد و اهل نجران با حیوانات و طیور بیچاره خواهند شد.

اسقف بزرگ نصارا که بسیار دانا بود، با دیدن این صحنه گفت: ای گروه نصارا! من صورت‌هایی را زیر این عبا می‌نگرم که هر گاه از خدا بخواهند که کوه را از جای خود برکنند، به یقین چنین خواهد شد. هرگز! مبدا مباحله کنید که هلاک خواهید شد! و سرانجام به نبوت او گردن نهادند و پیامبری او را پذیرفتند و پیمان به ادای جزیه بستند که هر سال دو هزار جامه قرمز نفیس و هزار مثقال طلا و سی عدد زره آهنین، نیمی از آن را در رجب و نصف دیگر را در محرم بپردازند (2).

محمد صادق فخر الإسلام گوید:

حقیق، صورت مصالحه (قرارداد پیامبر با نصاری نجران) را در نزد مار شمعون که پاپ مغرب زمین، و الان در قوجانس - واقع در خاک عثمانی - است دیدم و مدّعی ایشان این است که نصاری نجران، آبا و اجداد ما بودند و این مصالحه نامه تاکنون در میان ما مانده است (3).

1. سوره آل عمران، آیه 61.

2. ر.ک: تفسیر المیزان، ج 3، ص 266؛ أنیس الأعلام، ج 5، ص 199 به بعد.

3. أنیس الأعلام، ج 5، ص 201.

وحی و نبوت، ص 374-376